

VÁLTOZÓ JOGSZABÁLYOK – 2022. novemberi hatályba lépéssel

I. Az egyes törvényeknek a honvédelemmel, a gazdaságfejlesztéssel, valamint a kormányzati igazgatással összefüggő módosításáról szóló 2022. évi VII. törvény

2022. június 17. napján a Magyar Közlönyben kihirdették **az egyes törvényeknek a honvédelemmel, a gazdaságfejlesztéssel, valamint a kormányzati igazgatással összefüggő módosításáról szóló 2022. évi VII. törvényt.**

A törvény - főszabályként - a kihirdetését követő napon, 2022. június 18. napján lépett hatályba, azonban **a bíróságokat közvetlenül érintő rendelkezések 2022. november 1-jén lépnek hatályba.**

A Törvény általános céljai

- A törvény a 2022. november 1-jén hatályba lépő, válságkezeléssel és különleges jogrenddel kapcsolatos alaptörvényi és törvényi szintű jogszabály-változásokkal teremti meg a törvény által módosított törvények összhangját.
- Az Alaptörvény kilencedik módosítása, valamint a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Vbö.) új alkotmányos alapokra helyezte a **különleges jogrendi helyzeteket és a védelmi és biztonsági célú állami feladatellátás rendjét övező jogi szabályozást**, amely jogi környezet szabályozza a válságkezelési és különleges jogrendi intézkedéseket, bevezetve az **összehangolt védelmi tevékenység** új jogintézményét.
- Az új szabályozás szükségessé teszi az ágazati törvényi szintű joganyag megfelelő módosítását, amelyhez **a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2021. évi CXL. törvény (a továbbiakban: új Hvt.) fogalomrendszerének történő megfeleltetés** is kapcsolódik.
- A gazdaságfejlesztéssel összefüggésben alapvetően **technikai módosítások átvezetése szükséges** a Magyarország minisztériumainak felsorolásáról szóló 2022. évi II. törvényhez, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelethez, az új kormányzati struktúrához kapcsolódóan.

A bíróságokat közvetlenül érintő módosítások

1. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) módosítása

A módosítás lényege:

- A rendelkezési állományba helyezett bírót az OBH elnöke hivatalból vagy az érintett bíróság elnökének vagy a rendelkezési állományba helyezett bírónak a kezdeményezésére **hadiállapot**, szükségállapot idején, háromévenként legfeljebb

két évre beoszthatja igazságszolgáltatási feladatra az utolsó beosztási helye szerinti bíróságra vagy olyan más bíróságra, ahonnan lakóhelyére naponta vissza tud utazni, továbbá igazgatási feladatok ellátására az OBH-ba, ha onnan a lakóhelyére naponta vissza tud utazni [Bjt. 232/H. § (4) bekezdés d) pontja].

2. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabs.tv.) módosítása

A módosítások lényege:

- A Szabs.tv. 28. § (1) bekezdése sorolja fel, hogy a Szabs.tv. alkalmazásában **ki minősül katonának**. A módosítás eredményeként a „Magyar Honvédség tényleges állományú tagja” fogalmat a „**honvéd**” megnevezés váltja fel.
- A Szabs.tv.183/A. § (2a) bekezdése értelmében, aki a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény 80. § 17a. pontja szerinti, a Honvédséghez köthető megjelölést jogosulatlanul használ, szabálysértést követ el. [**Jogosulatlan címhasználat szabálysértés**]
- A módosítás eredményeként a korábbi jogszabályi hivatkozás helyébe **az új Hvt. 106. § (12) bekezdésére történő** hivatkozás lép.

3. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) módosítása

A módosítások lényege:

- A **katonai büntetések kiegészülnek** azzal a rendelkezéssel, hogy **a hadkötelezettel szemben szolgálati viszony megszüntetése büntetés nem alkalmazható**. [Btk. 135. § (3) bekezdés] **A módosítás indoka**, hogy az új Hvt. a hadkötelezettekre a hadiállapot idejére tartalmaz szabályozást, így olyan büntetés alkalmazása, amely a katonai szolgálati viszony megszűnését vonja maga után, nem indokolható.
- A **hadkötelezettség teljesítésének akadályozására vonatkozó tényállás pontosításra kerül**, érdemi változást azonban nem jelent. A Btk. 428. § (2) bekezdése a Btk. 426. §-ára utal vissza, a módosítás eredményeként pedig a Btk. 426. § a), valamint a b) pontjára.
- **Módosításra kerül a szolgáltatási kötelezettség megszegése bűncselekmény tényállása**, figyelemmel arra, hogy az új Hvt. már nem rögzíti honvédelmi kötelezettségként a gazdasági és anyagi szolgáltatást, a szabályozás átkerül ugyanis a Vbő. szabályozási körébe. Így a módosítás eredményeként nem a gazdasági vagy anyagi szolgáltatásban álló honvédelmi kötelezettség súlyos megszegése vagy kijátszása valósít meg bűncselekményt, hanem a **gazdasági és anyagi szolgáltatásban álló védelmi és biztonsági kötelezettség súlyos megszegése vagy kijátszása**. [Btk. 431. §]
- A Btk. 433. §-ában szabályozott **értelmező rendelkezések** pontosítását az Alaptörvény kilencedik módosítása teszi szükségessé, mivel a megelőző védelmi helyzet kikerül a különleges jogrendek közül, a **rendkívüli állapotot pedig felváltja a hadiállapot**. A módosítás eredményeként a honvédelmi kötelezettség elleni bűncselekmények **fejezet rendelkezéseit hadiállapotban kell**

alkalmazni. [Btk. 433. § (1) bekezdés] Ezzel egyező módosítást tartalmaz a Btk. 433. § (3) bekezdése a honvédelmi munkakötelezettség megsértése, valamint a Btk. 459. § (1) bekezdés 10. pont c) alpontja az értelmező rendelkezések között a háború fogalmának meghatározása kapcsán. Az újonnan beiktatott 433. § (1a) bekezdés a hadiállapot elrendelésének kezdeményezését követő – legfeljebb 60 napos – időszakra tartalmaz szabályozást, szankcionálva a katonai szolgálat elkerülésére irányuló cselekedeteket [426. § b) pontja és a 428. § (2) bekezdés b) pontja].

- A **szolgálat megtagadása** bűncselekmény tényállása kiegészítésre kerül, a katonai szolgálat megtagadását ugyanis nemcsak hadiállapotban, hanem már békeidőszakban is el lehet követni. Ennek megfelelően a meglévő két lépcső (alapeset és minősített eset) közé a jogalkotó indokoltnak látott egy közbelső lépcsőt is beépíteni, amely a **honvédelmi válsághelyzet időszakára**, mint az összehangolt védelmi tevékenység katonai indokú a esetére a békeidőszakhoz képest súlyosabb szankciókat állapít meg. A Btk. 437. § új (1a) bekezdése értelmében a **büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a szolgálat megtagadását honvédelmi válsághelyzet idején követik el.**
- A Btk. 459. § (1) és (3) bekezdésében szabályozott **értelmező rendelkezések is kiegészítésre, illetve módosításra** kerülnek, a Btk. ugyanis elszakad az új Hvt. fogalomhasználatától a humanitárius művelet és a külföldi hadműveleti területen végzett humanitárius tevékenység meghatározása tekintetében, míg a honvéd, a műveleti terület, a szövetséges fegyveres erő és a békefenntartás fogalma továbbra is a honvédelmi törvénnyel egyezően értelmezendő.
 - **humanitárius művelet:** a fogadó ország beleegyezésével vagy erre jogosult nemzetközi szervezet felhatalmazásával a Honvédség érdemi közreműködésével folytatott segítő tevékenység, amely a fegyveres konfliktus, a természeti vagy civilizációs katasztrófa által okozott olyan helyzet elhárítására és következményeinek csökkentésére irányul, amely emberek életét, egészségét, anyagi értékeit, alapvető ellátását, a természeti környezetet súlyos mértékben veszélyezteti, károsítja.
 - **külföldi hadműveleti területen végzett humanitárius tevékenység:** a Honvédség részvétele a szemben álló felek fegyveres összeütközése miatt veszélyeztetett területen, a polgári lakosok élete, testi épsége, egészsége, az életfenntartáshoz szükséges alapvető javak biztosítása érdekében.
 - Ahol a Btk. honvédet, műveleti területet, szövetséges fegyveres erőt vagy békefenntartást említ, azon a **honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló törvényben meghatározott fogalmakat kell érteni.**
- A **katonákra vonatkozó rendelkezések** között az **elkövetői kör** meghatározásánál [Btk. 127. § (1) bekezdés] a „Magyar Honvédség tényleges állományú tagja” fogalmat a „**honvéd**” megnevezés váltja fel. A várakozási idő meghosszabbítására vonatkozó szabályok [Btk. 140. § (1) és (3) bekezdés], valamint az értelmező rendelkezéseknél a rendfokozat meghatározása [Btk. 459. § (3a) bekezdés] ezzel egyező módosítást tartalmaz.
- A hatályon kívül helyező rendelkezések a **megelőző védelmi helyzet fogalmának hatályon kívül helyezését célozzák.**

4. A körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXXVIII. törvény módosítása

A módosítás lényege:

- Az eltűnt személyekre vonatkozó bejelentés szabályozása kapcsán [20. § (6) bekezdés g) pont] „a Magyar Honvédség tényleges állományú tagja” fogalmat a „honvéd” megnevezés váltja fel. **[Az eltűnt személyekre vonatkozó különös körözési eljárási szabályok]**

5. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv.tv.) módosítása

A módosítások lényege:

- Az **értelmező rendelkezések** között a **rendfokozat** meghatározásánál [Bv.tv. 3. § 14a. pontja] a „Magyar Honvédség tényleges állományú tagja” fogalmat a „**honvéd**” megnevezés váltja fel.
- A közügyektől eltiltás végrehajtásáról kiállított értesítőlap megküldésére vonatkozó rendelkezés kapcsán [Bv.tv. 305. § (2) bekezdés a) pont] a „kiképzett tartalékos” fogalmat a „**kiképzett hadköteles**” megnevezés váltja fel, ugyancsak az új Hvt.-vel való összhang megteremtése érdekében.

6. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény módosítása

A módosítás lényege:

- Az azonnali jogvédelem iránti kérelem elbírálása során nincs helye azonnali jogvédelemnek, ha a közigazgatási cselekmény **a polgári védelmi szolgálat ellátásával vagy sarkalatos törvényben meghatározott gazdasági és anyagi szolgáltatással kapcsolatos** kötelezettséget állapít meg [Kp. 50. § (6) bekezdés b) pontja].

7. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) módosítása

A módosítás lényege:

- Az **értelmező rendelkezések** között a **rendfokozat** meghatározásánál [Be. 10. § (1) bekezdés 14. pontja] a „Magyar Honvédség tényleges állományú tagja” fogalmat a „**honvéd**” megnevezés váltja fel.
- A katonai büntetőeljárás hatályát meghatározó rendelkezés [Be. 696. § (1) bekezdés a) pontja], valamint a katonai büntetőeljárás keretében a bűnügyi felügyelet elrendelésére vonatkozó szabály [Be. 705. § (5) bekezdés] ezzel egyező módosítást tartalmaz.

8. A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény (Vbö.) módosítása és hatálybalépése

A 2021. június 25. napján a Magyar Közlönyben kihirdetett, a védelmi és biztonsági intézkedések összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény bíróságokat érintő rendelkezéseiről már készült tájékoztató.

A tájékoztató – többek között - érintette

- a polgári védelmi kötelezettség alapvető szabályait,
- a gazdasági és anyagi szolgáltatások alapvető szabályait,
- a nemzetgazdaság védelmi és biztonsági célú felkészítésének és mozgósításának sajátos tervezési feladatait (védelemgazdasági terv készítésének kötelezettsége),
- a nemzetgazdaság védelmi és biztonsági célú felkészítésével és mozgósításával összefüggő kártalanítás közös szabályait (a kártalanítás ügyében hozott döntés közigazgatási perben megtámadható),
- a bírósági szervezet, mint a védelmi és biztonsági feladatok ellátásában résztvevő további szervezet feladatait,
- a bírósági szervezetet, mint a védelmi és biztonsági célú adatkezelés szervét.

A törvény eredetileg **2023. július 1. napján lépett volna hatályba.**

A 2022. évi VII. törvény értelmében azonban a hatályba lépés **2022. november 1. napjára módosult.**

A Vbö. módosításának eredményeként kiegészülnek a védelmi és biztonsági célú adatkezelés szervei által foglalkoztatott kiértékelésével és a riasztásával kapcsolatos nyilvántartás vezetésére vonatkozó szabályok. Egyebekben a módosítások a korábbi tájékoztatóban szereplő rendelkezéseket nem érintik.

II. A honvédelmi adatkezelésekről szóló 2022. évi XXI. törvény

A Magyar Közlönyben 2022. július 25. napján kihirdették **a honvédelmi adatkezelésekről szóló 2022. évi XXI. törvényt, amely 2022. november 1. napján lép hatályba.**

A bíróságokat közvetlenül érintő rendelkezések

A törvény **meghatározza a honvédelmi adatkezelés szerveit,** és azon tevékenységi köreit, melyekben hatáskörüknek és illetékességüknek megfelelően **együttműködnek egymással.**

- A katonai szolgálat felső korhatárát el nem érő **hadkötelesekről** a Honvédség adatfeldolgozó szerve részére adatot szolgáltat a gondnokoltak nyilvántartásának vezetéséért és üzemeltetéséért felelős **Országos Bírósági Hivatal elnöke** a cselekvőképességét teljesen vagy részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezéséről, a felülvizsgálat idejéről, megszűnéséről, megszüntetéséről, melyet a

hadkötelezettségtől eltérő időszakban minden év január 31. napjáig, a hadkötelezettség fennállásának időszakában minden hónap 5. napjáig küld meg.

- Az **egészségügyi célú honvédelmi adatkezelés** keretében az egészségügyi adatkezelést végző honvédelmi szervezet kezeli meghatározott személyek adatait, amelyet az érintett felhívásra köteles átadni.
 - **Egészségügyi ellátóhálózaton kívüli adattovábbításnak minősül** büntetőügyben a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, az előkészítő eljárást folytató szerv, az igazságügyi szakértő, polgári peres és nemperes, valamint közigazgatási hatósági, illetve közigazgatási peres ügyben a bíróság, az ügyészség, a közigazgatási hatóság, az igazságügyi szakértő adatkérésének teljesítése.
- A **honvédelmi egészségügyi szolgáltatónál vezetett alapnyilvántartás adatait** a meghatározott feladataik ellátása céljából megismeri, illetve abból adatot vesz át:
 - munkaügyi, polgári jogi, közigazgatási per kapcsán a bíróság,
 - az egészségügyi állomány tagja ellen indult büntetőeljárásban a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság.
- A honvédelmi szervezet az objektumba **képrögzítésre vagy kép- és hangrögzítésre alkalmas elektronikus megfigyelőrendszert telepíthet**.
 - **Az adatkezelő** a rögzített kép-, illetve kép- és hangfelvételt szabálysértési, igazságszolgáltatási és fegyelmi eljárás, büntetőeljárás vagy más hatósági eljárás lefolytatása céljából az előkészítő eljárást folytató szerv, a nyomozó hatóság, a szabálysértési hatóság, a fegyelmi ügyben eljáró szerv, az ügyészség, a bíróság vagy más hatóság meghatározott feladatai ellátása céljából **az érintett részére továbbítja**.
- A katonai rendészeti feladatokat ellátó honvédségi szervezet **kezeli a katonai rendész intézkedésével érintett személy adatait**.
 - a szabálysértési, bűnüldözési, igazságszolgáltatási, nemzetbiztonsági feladatainak ellátása céljából a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, az előkészítő eljárást folytató szerv, a szabálysértési hatóság, a nemzetbiztonsági szolgálat, a terrorizmust elhárító szerv, nemzetközi jogsegély keretében külföldi hatóság, valamint jogainak gyakorlása érdekében az érintett **igényelhet adatot**.

III. Az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvény

A 2022. október 11. napján hatályba lépett törvény szerint az **Integritás Hatóság** (a továbbiakban: Hatóság) **2022. november 19. napjával** megkezdte teljes működését.

- **A Hatóság**
 - autonóm államigazgatási szerv,
 - központi költségvetési szerv,
 - különleges jogállású szerv,
 - székhelye Budapest,

- elnökét és elnökhelyetteseit az Állami Számvevőszék elnöke javaslatára a köztársasági elnök hat évre nevezi ki, és ismételten nem nevezhetőek ki,
 - legfőbb döntéshozó szerve az Igazgatóság, amelynek tagja a Hatóság elnöke és két elnökhelyettese.
- A törvény meghatározza a **Hatóság szervezeti felépítését, hatáskörét és feladatait.**
 - **A Hatóság feladatkörében** minden olyan esetben fellép, ha az európai uniós források felhasználásának ellenőrzése körében feladat- és hatáskörrel rendelkező hatóságok nem tették meg a szükséges lépéseket **olyan csalás, összeférhetlenség, korrupció és egyéb jogsértés vagy szabálytalanság megelőzésére, felderítésére és kijavítására**, amely hátrányosan érinti vagy érintheti az európai uniós pénzügyi támogatások végrehajtását.
 - **A Hatóság mellett Korrupcióellenes Munkacsoport** működik.

A bíróságokat közvetlenül érintő rendelkezések

- A **Hatóság közbeszerzési eljárás felfüggesztéséről szóló végzése 3 napon belül közigazgatási nemperes eljárásban megtámadható:**
 - a Hatóság a kérelmet az annak beérkezését követő **3 napon belül** továbbítja a bíróságnak,
 - a bíróság a kérelemről **30 napon belül** dönt.
- A Hatóság a Kp. rendelkezései szerint bíróság előtt **mulasztási pert** indíthat.
- A Hatóság **közigazgatási perben megtámadhat** minden olyan közbeszerzési eljárásra vonatkozó **közbeszerzési döntőbizottsági határozatot** és **más hatósági határozatot**, amely európai uniós támogatást érint.
 - A Hatóság a közigazgatási perben különösen a Kp. IX. Fejezete szerinti **azonnali jogvédelmet** kérhet.
 - A közigazgatási pert a Hatóság közbeszerzési döntőbizottsági határozat esetén – a Kbt. 170. § (2) bekezdésétől eltérően – a határozat közzétételétől számított 90 napon belül, más hatósági határozat esetén a határozat tudomására jutásától számított **90 napon belül indíthatja meg**, a Kp. rendelkezései szerint.
- A Hatóság **nyilvántartást vezet** a közbeszerzési eljárásból kizárt gazdasági szereplőkről. A Hatóság a nyilvántartásban kezelt adatot erre irányuló kérelem esetén továbbítja a törvényben meghatározott feladatkörében eljáró bíróságnak.

IV. A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvénynek a veszélyhelyzet meghosszabbításával összefüggő módosításáról szóló 2022. évi XXXII. törvény

2022. október 26. napján a Magyar Közlönyben kihirdették a **védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvénynek a veszélyhelyzet meghosszabbításával összefüggő módosításáról szóló 2022. évi XXXII. törvényt**, mely **2022. november 1. napján** lép hatályba.

A törvény lényege, hogy a Kormány a **veszélyhelyzet** 30 napon túli **meghosszabbítására** az Országgyűlés felhatalmazását alkalmanként legfeljebb **180 napra kérheti**, azzal, hogy a felhatalmazás többször megadható.